

Op 29 september vond de informatieavond plaats over het onderzoek naar de beleving van de omgevingskwaliteit in de Kanaalzone Sluiskil-Terneuzen. We organiseerden deze informatieavond voor inwoners van Sluiskil en de wijk Oude Vaart in Terneuzen. Alle aanwezigen kregen een reactieformulier, waarop ze tijdens de avond vragen, ideeën en opmerkingen konden noteren. Ongeveer de helft van de aanwezige inwoners hebben een formulier ingevuld. We hebben een overzicht gemaakt van vragen die voor en tijdens de informatieavond zijn gesteld, mondeling of op het formulier. De vragen hebben we gebundeld en voorgelegd aan de vakspecialisten. Het resultaat is onderstaand overzicht van vragen en antwoorden.

Luchtkwaliteit

- 1. DCMR spreekt over fijnstof (PM10/PM2,5), u doet geen uitspraak over de samenstelling van dit stof. Is deze samenstelling bij fijn stof niet of minder relevant?** *Beantwoording door DCMR Milieudienst Rijnmond*

De wetgeving richt zich op de totale hoeveelheid stof. RIVM meet op enkele plaatsen in Nederland een aantal elementen in het stof. Een uitgebreider onderzoek is inmiddels meer dan 10 jaar geleden. De samenstelling in hoofdcomponenten komt voor een groot deel ook in het hele land overeen, vandaar dat er weinig aandacht voor is. Dit soort metingen zijn de laatste decennia flink afgebouwd.

Alleen in heel specifieke gevallen wordt er soms een (kortdurend) onderzoek naar de stofsamenstelling gedaan. In dat geval kunnen de TSP-filters die verzameld worden chemisch geanalyseerd worden.

- 2. Wie weet welke chemische stoffen er allemaal in de luchtverontreiniging zit?** *Beantwoording door DCMR Milieudienst Rijnmond'*

De stoffen die gemeten worden zijn stikstofoxiden, fijnstof en Totaal stof. In de meest complete meetpunten wordt ook roet, ozon, benzeen en SO₂ gemeten. De concentraties van die laatste stoffen zijn in Nederland inmiddels zo laag dat de metingen daarvan vrijwel overal gestopt zijn.

Verder zit er meestal stof van verbranding in de lucht, dat als totaal (roet) gemeten wordt, of op de onderliggende samenstelling geanalyseerd wordt (bijv. hoeveelheid PAKs).

In zeer zeldzame gevallen kan ook nog naar dioxines e.d. gekeken worden, meestal in specifieke korte onderzoeken.

Voor de gezondheid is fijnstof in Nederland in het algemeen met grote voorsprong, de belangrijkste factor.

- 3. Waarom is de waarde van totaalstof niet online openbaar via www.luchtmeetnet.nl?** *Beantwoording door DCMR Milieudienst Rijnmond en de Provincie Zeeland*

De metingen van fijnstof en stikstofoxiden zijn geheel automatisch en daarmee gemakkelijk meteen beschikbaar te maken op www.luchtmeetnet.nl. Totaal stof is een handmatige filtermeting die pas enkele weken na de meting beschikbaar is en daarom niet (meteen) online gepubliceerd wordt. De gemeten hoeveelheid totaal stof in het eerste kwartaal van 2021 komt grotendeels overeen met de gemeten hoeveelheid PM10 (fijnstof). Hieruit blijkt dat er in deze periode weinig grof stof in de lucht aanwezig was.

4. De website luchtmeetnet.nl geeft regelmatig aan dat de luchtkwaliteit onvoldoende is en raadt dan inspanning af. Waarom mogen bedrijven meer fijnstof uitstoten dan goed is voor onze gezondheid, is dit niet de omgekeerde wereld? Beantwoording door DCMR Milieudienst Rijnmond en de GGD Zeeland

Luchtkwaliteit doet er toe, is belangrijk voor je gezondheid. Iedereen heeft last van een slechte luchtkwaliteit, maar sommigen groepen (ouderen, kinderen) zijn er extra gevoelig voor.

De langdurige blootstelling bijvoorbeeld – gemiddeld over een jaar - heeft een groter effect dan kortdurende pieken in concentraties. Wat bedrijven mogen uitstoten is meestal op dat langdurige gemiddelde gericht. Men mag dus af en toe iets meer uitstoten als het op andere momneten dan ook maar minder dan gemiddeld is. De pieken die u ziet zijn overigens vaak niet zo zeer een teken van meer uitstoot maar worden veroorzaakt door het weer: de uitstoot wordt dan minder goed verdund/verspreid.

Het resultaat van de metingen in Sluiskil is na te zien op www.luchtmeetnet.nl. De website geeft resultaten voor de locatie en adviezen voor wat je als burger zelf kan doen (voor zover je er iets mee kan doen, b.v. niet sporten) mocht de luchtkwaliteit tijdelijk onvoldoende zijn.

De eerste meetwaarden in Sluiskil (eerste halfjaar 2021), blijven onder de EU-grenswaarden en in de buurt van de WHO-advieswaarden. Dit wil niet zeggen dat er geen gezondheidseffecten zijn, maar dat geldt voor heel Nederland, vandaar dat er nog een verbeterprogramma is tot 2030.

5. Welke stoffen zitten er in de fijnstof van Heros? Beantwoording door Heros Sluiskil B.V.

Heros heeft geen bronnen van fijn stof omdat er op het terrein geen verbranding plaatsvindt of schoorstenen zijn (m.u.v. verkeer). Bij de activiteiten kan wel grof stof vrijkomen. De samenstelling van metaalstof is een cocktail van metalen maar vooral ijzer en aluminium. De voornaamste componenten van AEC zijn calciumcarbonaat, calciumsulfaat, ijzeroxide en aluminiumsilicaten.

6. Wat gaat Heros doen aan het stof dat er soms in Sluiskil hangt? Beantwoording door Heros Sluiskil B.V.

Stof is in de atmosfeer aanwezig en afkomstig van scheepvaart, industrie, verkeer, landbouw, etc.

Heros houdt wegen en terreinen nat van 6.00-23.00 uur. Diverse installaties zijn voorzien van nevelsystemen. Daarnaast zijn er 2 mobiele spray-cannons die overal ingezet kunnen worden. Doelmatige stofbestrijding vinden we zeer belangrijk voor zowel onze omgeving als onze eigen medewerkers.

7. Stof op vensterbank en tuinmeubilair, hoe gevaarlijk is dit? Beantwoording door Heros Sluiskil B.V.

Eerst zal de herkomst van het stof vastgesteld moeten worden. Uit regelmatig onderzoek bij Heros blijkt dat de maatregelen die genomen worden voldoende bescherming bieden aan eigen medewerkers en derden die zich op het Ecopark bevinden.

Gelet op de afstand Heros-Sluiskil mag verwacht worden dat er geen gezondheidsschadelijke effecten zijn.

8. Waarom worden de depots AEC niet gespreid? Beantwoording door Heros Sluiskil B.V.

AEC bevat bij aankomst aan de kade 20-25% vocht en stuift niet. De witte damp die wordt waargenomen bij overslag is waterdamp die condenseert. Na bewerking in de installatie wordt het in depots opgeslagen. Door koolzuurgas uit de buitenlucht wordt de gecertificeerde bouwstof keihard. Bij afvoer van een partij wordt een kraan of bulldozer ingezet om het los te maken en te verschepen.

In depot stuift bodemas niet. De fijne fractie die op de weg ligt kan wel stuiven. Daarom houden we wegen en terreinen continu nat.

9. Waarom kan Ovet niet, net als Verbrugge, binnen zijn stoffen verwerken (overdekte transporten)? Beantwoording door Ovet

De werkzaamheden bij Ovet kunnen verdeeld worden in overslag, opslag en bewerking van producten. Overslag wordt gedaan met hoge drijfkranen en kan daarom niet overdekt plaatsvinden. Voor de opslag wordt het gehele terrein benut. Het is technisch en financieel niet haalbaar om het gehele terrein te overkappen. Wel zou dit voor een deel van het terrein mogelijk te maken zijn. Deze mogelijkheden worden onderzocht. De bewerkingen tenslotte vinden reeds overdekt plaats en de transportbanden zijn ook overdekt.

10. Waarom kan Ovet niet, net als Heros, het stof continue nathouden met water? Beantwoording door Ovet

Stof kan ontstaan bij overslag, daarom wordt bij overslag een spuitwagen en een nevelkanon ingezet om alle kraanbewegingen nat te houden. De grijpers van de kranen zijn speciaal ontwikkeld om zo min mogelijk stof en mors te veroorzaken. Ook de rijroutes en open terreinen worden dagelijks meerdere malen nat gespreid. Op de opslaghoppen wordt een korstvormend middel aangebracht zodat er geen stof weg kan waaien.

11. Waarom kan Ovet niet, net als Yara, investeren in transport/los kokers? Beantwoording door Ovet

De verlading bij Yara vindt plaats met vaste walinstallaties. Dit is technisch geheel anders dan de verlading bij Ovet middels drijfkranen, waardoor kokers etc. niet toegepast kunnen worden. Tevens verlaadt Yara geheel andere producten dan Ovet, waardoor dit niet vergelijkbaar is.

12. De overkapping bij Verbrugge voorkomt stof in de omgeving. Is dit ook een mogelijke oplossing voor Ovet en Heros? *Beantwoording door Ovet*
OVET wil de mogelijkheid bekijken voor het bouwen van overkappingen of iets dergelijks voor goederen waarvan de markt of regelgeving vraagt dat ze in gesloten omstandigheden opgeslagen worden.

13. De overkapping bij Verbrugge voorkomt stof in de omgeving. Is dit ook een mogelijke oplossing voor Ovet en Heros? *Beantwoording door Heros*

Heros heeft zowel droge stofgevoelige activiteiten als natte activiteiten. De nonferro-installatie is een stofgevoelige activiteit die daarom in pandig plaatsvindt. De wasinstallatie is een natte activiteit die in open lucht plaatsvindt. Stoffen worden ingedeeld naar stuifgevoeligheid. De stoffen van Verbrugge zijn van een heel andere aard dan van Heros.

14. De heer v.d. Velde had het over meetpunten op woningen. Hoe kan ik mij hiervoor aanmelden? *Beantwoording door Provincie Zeeland en gemeente Terneuzen*

Via milieu@zeeland.nl onder vermelding van aanmelding sensormeting fijnstof.

15. Waarom staan er niet meer meetpunten in de Kanaalzone? Of een fijnmazig luchtmeetnetwerk zoals in Rotterdam Rijnmond? *Beantwoording door DCMR Milieudienst Rijnmond en Provincie Zeeland*

Metingen zijn niet de enige manier om aan luchtkwaliteit informatie te komen. Vooral voor de industrie worden er ook metingen aan de schoorstenen van bedrijven gedaan. Ook in de Rijnmond zijn er maar een paar punten die zich vooral richten op de industrie, de andere meetpunten zijn gekoppeld aan de grote bevolkingsdichtheid en het verkeer.

Meetpunten zijn duur, de meetcontainer in Sluiskil kost circa € 100.000. Het meetpunt in Sluiskil voldoet aan het doel waarvoor deze is aangeschaft en aan de specifieke situatie in Sluiskil. Het is een industrieel meetstation, dat een beeld geeft van de luchtkwaliteit in Sluiskil, in relatie tot de aanwezige industrie en rekening houdend met de verschillende windrichtingen... Opdrachtgever is Provincie Zeeland. Hierbij wordt een stap bovenop de wettelijke minimale verplichting voor meetpunten uitgevoerd. Om inzicht te krijgen in de luchtkwaliteit in Zeeland, maakt de provincie ter vergelijking óók gebruik

van het meetpuntennetwerk van het RIVM, eveneens een geijkt netwerk. In het kader van het Schone Lucht Akkoord (zie voor informatie www.schoneluchtakkoord.nl) zorgen wij voor (tijdelijk) meer meetpunten, op fietsen en op huizen.

16. Als je geen richtlijnen hebt om grof stof te meten, hoe bepaal je dan overlast? *Beantwoord door Provincie Zeeland en gemeente Terneuzen*

Voor grof stof bestaat geen wettelijke grenswaarde maar je kunt het goed meten en kijken hoe de verhouding fijnstof/grof stof is. Dat geeft informatie over het soort bronnen waar je mee te maken hebt. Ook kun je de filters chemisch laten analyseren als daar aanleiding toe is. Er is een bepalingprotocol voor het meten van grof stof. Die wordt dan ook toegepast.

17. Waarom investeren de bedrijven in de Kanaalzone niet mee in het systeem I-noses? *Beantwoord door Provincie Zeeland en gemeente Terneuzen*

Dat is bespreekbaar. De eerste vraag die beantwoord moet worden is: wat willen we meten, met welk doel en hoe nauwkeurig moet dat zijn om aan de doelstelling te kunnen beantwoorden. Een Enose meet verschillen in luchtkwaliteit. Daarmee is het minder geschikt voor het meten van concentraties. E-noses zijn vooral relevant bij geuroverlast en petrochemie. Afhankelijk van het soort bedrijven zijn dit soort metingen meer of minder relevant.

18. Waarom geen meetpunt in Terneuzen-Zuid? *Beantwoording door DCMR Milieudienst Rijnmond en Provincie Zeeland*

De afstand tot meetpunt Sluiskil is uiterst beperkt. Een aanvullend en overeenkomstig meetpunt in Terneuzen-Zuid is daarop niet van toegevoegde waarde.

19. Bij de plaatsing van meetpunten, is dan van tevoren gekeken waar de meetpunten te plaatsen? *Beantwoording door DCMR Milieudienst Rijnmond en Provincie Zeeland*

Ja, dat is inderdaad gebeurd. De locatie van het meetpunt in Sluiskil is vastgesteld op basis van klachten en in overleg met de dorpsraad en de voormalige Stichting Kanaalzone Gewoon Schoon. Je kijkt waar de problemen zijn waar je meer over wilt weten en hoe de verschillende bronnen liggen en of die te onderscheiden zijn. Vaak wordt ook gekeken naar modelberekeningen, juist waar die een aanvulling behoeven is het relevant om te meten. Als die al genoeg informatie verstrekken is meten meestal niet zo zinvol.

20. Hoeveel meetpunten zijn er minimaal nodig om een goed inzicht te krijgen over de vervuiling? *Beantwoording door DCMR Milieudienst Rijnmond en Provincie Zeeland*

RIVM heeft aangegeven dat twee meetpunten in Zeeland (Philippine en Zierikzee) in combinatie met modelberekeningen voldoende zijn. Desondanks heeft de provincie besloten om te investeren in een aanvullend meetpunt in Sluiskil.

21. Valt het zwarte stof van Ovet onder TFP? Hier is namelijk geen norm voor. Hoe kunnen we Ovet hier dan op aanspreken?

Deze vraag kunnen we helaas niet beantwoorden, omdat we niet weten wat TFP is.

22. Wat gaat men doen aan de stofoverlast van de bewoners van Oude Vaart? De bewoners weten nu niet wat ze inademen als ze 's nachts met het raam open slapen. Beantwoording door RUD Zeeland en projectmanager

We onderzoeken hoe u als inwoner van Sluiskil en de wijk Oude Vaart in Terneuzen de omgevingskwaliteit in de Kanaalzone Sluiskil – Terneuzen beleeft en welke zaken hierbij een rol spelen. Het gaat hierbij om de beleving van de omgevingskwaliteit bij inwoners op het gebied van lucht, geur, geluid, stof, veiligheid en gezondheid.

Samen met inwoners en bedrijven zoeken we eventuele oplossingen om hinder te beperken waar dit mogelijk en nodig is. De uitvoering van oplossingen is geen onderdeel van dit onderzoek; dit zou wel in een vervolg aan de orde kunnen komen.

23. Waarom is de stofoverlast van Ovet en De Hoop niet genoemd? Beantwoording door RUD Zeeland en projectmanager

Stofoverlast is een onderdeel van het onderzoek en valt onder het thema luchtkwaliteit. Tijdens de informatiebijeenkomst gaf de DCMR Milieudienst Rijnmond een presentatie over het belang van luchtkwaliteit. De nadruk lag daarbij op het meetpunt in Sluiskil. Dankzij dit meetpunt meten we de componenten totaalstof, fijnstof en stikstofoxiden. Dit zijn stoffen die altijd in de lucht zitten en variëren door onder andere activiteiten in de omgeving. De meetresultaten kunnen we gebruiken in dit onderzoeksproject. Iedereen kan de meetresultaten volgen op de website www.luchtmeetnet.nl, locatie Sluiskil-Stroodorpestraat. We gaven hier daarom graag een uitleg over aan de inwoners van Sluiskil.

In dezelfde periode als de informatiebijeenkomst Kanaalzone vond de Klankbordgroep bijeenkomst Ovet-Oude Vaart plaats. Deze bijeenkomst met bewoners uit de Oude Vaart wordt door Ovet jaarlijks tweemaal georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst wordt 1 op 1 met bewoners over de problematiek gesproken, worden ideeën uitgewisseld en wordt door Ovet aangegeven welke maatregelen genomen worden. Ovet heeft de voorkeur aan deze bijeenkomst gegeven, en was daarom niet aanwezig bij de informatiebijeenkomst.

De aanleiding van dit project is de toegenomen aandacht van inwoners voor een gezonde leefomgeving. Dit uit zich in een toename van het aantal klachten van burgers over hinder van bedrijven of bedrijfsactiviteiten. Dit onderzoek beperkt zich dan ook tot de tien bedrijven die vermoedelijk de omgevingskwaliteit beïnvloeden en waarover klachten zijn gemeld. Dit zijn: Heros Sluiskil B.V., Yara Sluiskil B.V., Vlaeynatie B.V., Beelen Terneuzen Beheer B.V., Sagro Zeeuws-Vlaanderen B.V., Innovarec B.V., Packaging Terminal Terneuzen B.V., Verbrugge Terminals B.V., Ovet Holding B.V, en Scheepswerf de Schroef. Het bedrijf De Hoop valt hier niet onder. Tijdens de uitvoering van het project kunnen andere bedrijven in beeld komen welke een rol spelen in de genoemde problematiek.

De relatie tussen bedrijvigheid, infrastructuur en omgevingskwaliteit in de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone is complex. Het is - ondanks gewenst - helaas niet mogelijk om alle aspecten van dit onderzoek tijdens één informatieavond de nodige aandacht te geven. Daarom organiseren we, naast de informatieavond, ook de nieuwsbrief, het tussentijdse rapport, het adviesrapport en deze Vraag & Antwoord.

Handhaving en vergunningen

1. Wanneer is schip onderdeel van de inrichting, en wanneer komt nestgeluid van het schip bij de inrichting? *Beantwoording door DCMR Milieudienst Rijnmond en de RUD Zeeland*

Een schip maakt onderdeel uit van een inrichting indien gebruik wordt gemaakt van de laad/ losinstallatie van het bedrijf (opgesteld op de kade). Als er enkel sprake is van nestgeluid dan maakt het schip geen onderdeel uit van de inrichting.

2. Heros, is er een vergunning voor werken achter zeil? *Beantwoording door RUD Zeeland*

Heros beschikt over meerdere vergunningen waarin alle activiteiten zijn opgenomen. Het naleven van voorschriften wordt (on)aangekondigd meerdere malen per jaar door toezichthouders en bevoegde gezagen (bijv. RUD Zeeland) gecontroleerd.

3. DCMR is de omgevingsdienst voor de Brzo-bedrijven. Wat betekent Brzo en welke bedrijven zijn dit? *Beantwoording door RUD Zeeland en DCMR Milieudienst Rijnmond*

Of een bedrijf valt onder de BRZO wetgeving is afhankelijk van de hoeveelheid en aard van de gevaarlijke stoffen die binnen het bedrijf aanwezig is. Bedrijven waar grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen aanwezig zijn boven een bepaalde drempelwaarde, vallen onder de werking van het Besluit Risico's Zware Ongevallen 2015 (BRZO-2015/Seveso III).

Vergunningverlening, toezicht en handhaving bij BRZO-bedrijven worden uitgevoerd door de DCMR. Dit zijn in de Kanaalzone: Air Liquide BV, Cargill BV, Dow Benelux BV, ICL IP BV, Indaver IWS BV, Maschem BV, Oil Tanking Terneuzen BV, Rosier Nederland BV, Terneuzen Powder Technologie BV, Vlaeynatie BV en Yara Sluiskil BV.

4. Waarom staat Ovet niet in het rijtje bij DCMR? *Beantwoording door RUD Zeeland*

Ovet is geen Brzo bedrijf en daarom valt de vergunningverlening, toezicht en handhaving onder de RUD Zeeland. Een bedrijf valt onder de regelgeving van het Brzo, indien er een bepaalde hoeveelheid gevaarlijke stoffen aanwezig kan zijn. Dit is bij Ovet niet het geval.

5. Waar/hoe kun je hinder melden tussen 23.00u en 7.00u? *Beantwoording door RUD Zeeland en DCMR Milieudienst Rijnmond*

Indien u hinder ervaart van een bedrijf in de buurt, kunt u melding doen bij een omgevingsdienst. Sommige bedrijven vallen onder RUD Zeeland, andere onder de DCMR Milieudienst Rijnmond.

Er zijn een aantal bedrijven welke door de DCMR worden behandeld:

- Air Liquide B.V.
- Cargill B.V.
- Dow Benelux B.V.
- ICL IP B.V.
- Indaver IWS (Industrial Waste Services) B.V.
- Maschem B.V.
- Oil Tanking Terneuzen B.V.
- Rosier Nederland B.V.
- Terneuzen Powder Technologie B.V.
- Vlaeynatie B.V.
- Yara Sluiskil B.V.
- Feralco Nederland B.V.

Bij de DCMR kunt u een melding doen via dcmr.nl/overlast-melden of via 0888 333 555.

Voor alle andere bedrijven/onderwerpen kunt u melden via:

milieumeldpunt@rud-zeeland.nl
www.Rud-zeeland.nl
Of 0118-41 23 23

Tip: sla de telefoonnummers op in uw telefoon.

De klacht komt binnen bij de meldkamer. De medewerk(st)er vraagt de noodzakelijke gegevens bij u op, en geeft de klacht door aan de dienstdoende inspecteur (de piketmedewerker) van de RUD Zeeland of DCMR. Een piketmedewerker van DCMR en RUD Zeeland is 24/7 beschikbaar en belt u zo spoedig mogelijk terug. Op basis van uw informatie maakt de piketmedewerker een inschatting of het nog zinvol is ter plaatse te gaan, zoekt dan de bron op, gaat met het bedrijf in gesprek en maakt indien mogelijk samen met het bedrijf een einde aan de overlast.

6. Wat gebeurt er met een melding als de hinder niet wordt geconstateerd door een medewerker van de omgevingsdienst? Wordt deze dan wel opgenomen in de administratie? Beantwoording door RUD Zeeland en DCMR Milieudienst Rijnmond

Bij de RUD Zeeland en DCMR kunnen inwoners terecht met klachten over milieuoverlast die (veelal) veroorzaakt worden door bedrijven of bedrijvigheid. Bijvoorbeeld:

- als u last heeft van geur-, geluid- of stof, veroorzaakt door een bedrijf
 - als u denkt dat de lucht, het water of de bodem in uw omgeving verontreinigd is;
 - als u ziet of denkt dat er iets mis is op milieugebied; bijvoorbeeld asbest
- a. De klacht wordt gemeld bij de meldkamer. De medewerk(st)er vraagt de noodzakelijke gegevens op bij de melder, en geeft de klacht door aan de dienstdoende inspecteur van de RUD Zeeland of DCMR.
 - b. De inspecteur neemt in principe contact op met de melder en informeert naar de klacht. De informatie wordt altijd geregistreerd in het systeem.
 - c. De inspecteur maakt vervolgens een inschatting of het zinvol is om ter plaatse te gaan. Eenmaal ter plaatse wordt de bron van de hinder opgezocht, gaat de inspecteur in gesprek met het bedrijf, voert eventueel een controle uit en probeert samen met het bedrijf een einde te maken aan de overlast.
 - d. In sommige gevallen wordt de hinder niet geconstateerd door de dienstdoende inspecteur. Het kan zijn dat de hinder is gestopt voordat de inspecteur ter plaatse kan zijn. Afhankelijk van wie de dienstdoende inspecteur is, kan de aanrijtijd langer duren.

- e. Een melding wordt altijd geregistreerd en wordt dus meegenomen in het totaal aantal meldingen.

Daarom blijft de oproep: heb je overlast, meld het!

Beleving

1. **Hoe wordt het advies van de GGD (leefplekmeter) door de gemeente verwerkt en gecommuniceerd naar de inwoners?** *Beantwoording door de gemeente Terneuzen*

We zullen de rapportage van de GGD en onze reactie daarop met de inwoners delen.

2. **Wanneer ik een vraag stel aan de GGD (bijvoorbeeld over grondwater), dan verwijzen zij naar richtlijnen en naar gemeente en provincie. De gemeente geeft geen antwoorden. Waarom krijg ik geen antwoord?** *Beantwoording door de GGD Zeeland en gemeente Terneuzen*

Heel vervelend dat u geen antwoord gekregen heeft. GGD Zeeland adviseert gemeenten en provincie over allerlei zaken die te maken hebben met de fysieke leefomgeving en gezondheid. Het is de bevoegdheid van gemeente Terneuzen en de provincie Zeeland om maatregelen te nemen om de hinder en overlast te proberen te verminderen. Dit betreft ook vragen over hinder van (hoog) grondwater.

Wat betreft de hinder van grondwater in Sluiskil: de gemeente en Rijkswaterstaat zijn in november 2021 begonnen met huisbezoeken en groepsgesprekken. Dit doen we om een actueel beeld te vormen van de vochtproblemen en om te kijken of en hoe we als overheden een helpende hand kunnen bieden bij het oplossen van schrijnende situaties. De huisbezoeken van eind november 2021 zijn vanwege de aangescherpte coronamaatregelen uitgesteld naar eind februari 2022.

Heeft u een vraag aan de gemeente Terneuzen? Medewerkers van het team Publiekszaken behandelen uw vraag als eerste. Zo nodig sturen zij vragen door naar de vakafdeling. Het streven hierbij is alle klanten zo goed en zo snel mogelijk te helpen. Heeft u een klacht over de dienstverlening van de gemeente Terneuzen? Vindt u bijvoorbeeld dat u lang moet wachten voordat u wordt geholpen? Dan kunt u het 'klachtenformulier' invullen op de website.

3. **De gezondheidsmonitor leverde 4.000 reacties op, op 22.000 uitgezette enquêtes. Hoe representatief is dat?** *Beantwoording door de GGD Zeeland en gemeente Terneuzen*

De gezondheidsmonitor is een landelijk vragenlijstonderzoek dat de GGD-en in Nederland eens in de vier jaar afnemen. Voor het onderzoeksproject 'Verbetering Omgevingskwaliteit Kanaalzone' is de landelijke set aan vragen uitgebreid met vragen die relevant zijn voor dit onderzoek.

Wat betreft de representativiteit:

De gezondheidsmonitor is in 2020 een aantal maal en via verschillende kanalen onder de aandacht gebracht van inwoners van de gemeente. Zodat bijvoorbeeld jongeren, die in het algemeen minder geneigd zijn om een enquête in te vullen, aangemoedigd worden om dit toch te doen. Verder is bij de analyses gebruikgemaakt van zogenaamde 'weegfactoren'. Weegfactoren corrigeren de antwoorden als er bijvoorbeeld onevenredig veel vrouwen of mannen de vragenlijst hebben ingevuld. Hiermee is de enquête voldoende representatief.

4. Er is een aanzienlijke groep arbeidsmigranten in Sluiskil. Hoe worden inwoners van Sluiskil, die geen Nederlands praten, betrokken bij de Leefplekmeter? Beantwoording door de GGD Zeeland en gemeente Terneuzen

Via (nieuws)brieven, mailings van o.a. wijkcoördinatoren, berichten in de media en op de websites van de gemeente Terneuzen, GGD en RUD zijn mensen geattendeerd op de mogelijkheid om deel te nemen aan de Leefplekmeter. Daarbij is geen onderscheid gemaakt tussen mensen die wel of geen Nederlands spreken en/of lezen.

Tot op heden is het niet gebruikelijk dat wij bevolkingsgroepen binnen onze gemeente in andere talen benaderen dan de Nederlandse taal.

5. Wat gaat de gemeente concreet doen met de uitkomsten van de Leefplekmeter? Ik ben bang dat het strandt in goede bedoelingen, maar weinig concrete acties. In 2019 is er ook al een leefplekmeter/ wijkshouw gehouden, dat resulteerde in een 8-puntenplan, maar daar is nog geen uitvoering aan gegeven. Beantwoording door de GGD Zeeland en gemeente Terneuzen

Dat we gezamenlijk met zoveel verschillende partijen dit onderzoek doen is teken van de prioriteit die dit onderwerp heeft binnen de gemeente. De gemeenteraad en het college zijn hiervan doordrongen.

Het belevingsonderzoek van de GGD (zoals de leefplekmeter) is een 'nulmeting' hoe bewoners hun leefomgeving ervaren. Dit GGD-onderzoek maakt onderdeel uit van het totale 'Onderzoek verbetering omgevingskwaliteit Kanaalzone Terneuzen-Sluiskil 2020-2021' van onder meer de gemeente Terneuzen, de RUD en de provincie Zeeland.

De resultaten van de Leefplekmeter en van de GGD gezondheidsmonitor 2020 zullen door de GGD verwerkt worden in een adviesnota aan de partijen die hiertoe opdracht hebben gegeven.

Zo mogelijk worden daarbij ook de resultaten van de wijkschouw betrokken. De gezamenlijke partijen zullen deze resultaten en de resultaten van andere onderzoeken betrekken bij te nemen maatregelen om de hinder en overlast van bedrijven (m.n. hinder door geluid, geur en stof) zoveel mogelijk te beperken.

6. De gezondheidsmonitor vier jaar geleden had dezelfde (aanvullende) vragen, ook op wijkniveau. Ik mis een terugkoppeling. Wat is er gebeurd met de resultaten hiervan? Worden de resultaten van toen en nu ook vergeleken? *Beantwoording door de GGD Zeeland en gemeente Terneuzen*

De cijfers van de gezondheidsmonitor zijn gebruikt voor bijvoorbeeld de infokaart milieu en gezondheid. De cijfers uit 2020 worden vergeleken met de cijfers uit 2016.

Walstroom en geluid

1. Verbrugge: geluidsoverlast, piepjes van de heftrucks in de avond, kan dat anders? *Beantwoording door Verbrugge*

Het 'piepen' bij een vorkheftruck is een waarschuwingssignaal dat alleen wordt geactiveerd bij achteruitrijden van de vorkheftruck voor ARBO veiligheid. Het waarschuwingssignaal valt binnen de akoestische zone industrie waar Verbrugge is gevestigd. Natuurlijk tracht Verbrugge geluidshinder te beperken voor de omgeving door middel van rijinstructies waarin is voorgeschreven dat zoveel als mogelijk vorkheftruck bewegingen binnen in de loodsen moeten plaatsvinden.

2. Yara, ik heb last van geluid, niet van stof. Wat gaat u doen aan de geluidshinder? *Beantwoording door Yara Sluiskil B.V.*

We hebben samen met de klankbordgroep al verschillende geluidproblemen kunnen oplossen.

3. Walstroom op de gehele kade? Veel geluid komt van generatoren van schepen. Walstroom zou hier een oplossing voor zijn. De kade is echter blijktbaar van havenschat en het schip komt voor het bedrijf (bv. Ovet). Er is dus verschil in belangen. Hoe dit te doorbreken? *Beantwoording door RWS en North Sea Port*

Als er redenen zijn om een voorziening als walstroom te realiseren, bijvoorbeeld vanwege ervaren geluidsoverlast, kan bedrijf als exploitant van de kade samen met North Sea Port afspraken maken over de realisatie van walstroomvoorzieningen. Voor de zogenaamde "openbare kades" ligt de besluitvorming over het wel of niet realiseren van walstroom altijd bij de eigenaar van de kade, meestal North Sea Port of Rijkswaterstaat. Mede op basis van meldingen over geluidsoverlast, zijn North Sea Port en Rijkswaterstaat betrokken bij dit project over de aanleg van walstroom.

Overige

- 1. Waarom wordt bij het bouwen van nieuwe complexen en installaties nog steeds gebruik gemaakt van heimachines. Dat maakt zoveel kabaal dat mensen er kilometers ver mee uit hun slaap worden gedreven. Alternatief boren!** *Beantwoording door de gemeente Terneuzen*

Wij kunnen niet voorschrijven wanneer bedrijven moeten boren, hiervoor zijn geen wettelijke bepalingen. Het is voornamelijk een kostenverhaal. Boren is duurder dan heien. Daarnaast kan boren ook niet altijd toegepast worden, omdat niet elke bodem hiervoor geschikt is.

- 2. Wat is er gebeurd met de inburgering van buitenlanders en contact er mee? Meer informatie en andere talen en meer aandacht aan mensen motiveren Nederlands te leren. Mensen die meerdere talen spreken inzetten de mensen te helpen.** *Beantwoording door de gemeente Terneuzen*

Het gaat hier over twee doelgroepen: statushouders en arbeidsmigranten.

Voor de statushouders geldt dat de gemeente deze personen opvolgt vanaf het moment dat ze in de gemeente Terneuzen arriveren tot dat ze werk vinden (en ze uitstromen uit de uitkering). Als het nodig is, kunnen we daarna nog ondersteuning in de vorm van jobcoaching en/of schuldhulpverlening inzetten. We zetten vrijwilligers in (ook uit de doelgroep) om statushouders te ondersteunen.

Voor arbeidsmigranten geldt dat er geen inburgeringsplicht geldt.

Meer of andere inzet plegen door informatie in andere talen aan te bieden en/of taalcoaches in te zetten aan beide doelgroepen, behoort op dit moment niet tot onze mogelijkheden.

- 3. Waarom is Ovet niet aanwezig, het bedrijf waar de inwoners van wijk de Oude Vaart de meeste hinder van ervaren? Voor de Oude Vaart is dit een grote veroorzaker van stof en geluid.** *Beantwoording door Ovet*

In dezelfde periode als de informatiebijeenkomst Kanaalzone vond de Klankbordgroep bijeenkomst Ovet-Oude Vaart plaats. Deze bijeenkomst met bewoners uit de Oude Vaart wordt door Ovet jaarlijks tweemaal georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst wordt 1 op 1 met bewoners over de problematiek gesproken, worden ideeën uitgewisseld en wordt door Ovet aangegeven welke maatregelen genomen worden. Ovet heeft de voorkeur aan deze bijeenkomst gegeven.

- 4. Zwart stof in wijk Oude Vaart, vermoedelijk van Ovet. Is hier wat aan te doen?** *Beantwoording door Ovet*

Ovet is er van doordrongen dat ze het aandeel zwart stof van Ovet dat in de wijk Oude Vaart terecht komt zoveel mogelijk moet reduceren.

Dit enerzijds vanwege vergunningsvoorschriften en anderzijds om goed nabuurschap te bieden. Er worden reeds een groot aantal maatregelen genomen, daarnaast wordt jaarlijks geïnvesteerd in nieuwe innovaties. Desondanks is het ontstaan van stof, met name tijdens extreme weersomstandigheden, niet volledig te voorkomen.

5. Welke bedrijven hebben een klankbordgroep, kunnen we daar een overzichtje van opnemen? *Beantwoording projectmanager*

We nemen deze vraag mee in het advies over het eindrapport. Het antwoord laat dus nog even op zich wachten.

6. Komt er nog een tweede bijeenkomst als de onderzoeksresultaten bekend zijn? *Beantwoording projectmanager*

We nemen deze vraag mee in het advies over het eindrapport. Het antwoord laat dus nog even op zich wachten.

7. Waarom werken de verschillende afdelingen niet samen? Iedereen wijst naar elkaar. Gemeente naar RUD, RUD naar bedrijf etc. *Beantwoording Provincie Zeeland en gemeente Terneuzen*

Juist in dit project werken verschillende organisaties samen.

8. Hoe representatief zijn de cijfers van de klachten? De mensen zijn zo gewend aan zwart stof in de Oude Vaart dat ze het niet meer melden. *Beantwoording RUD Zeeland en projectmanager*

De bedrijfsactiviteiten en scheepvaart in de Kanaalzone Sluiskil-Terneuzen hebben invloed op de woonomgeving. Soms zorgt dit voor hinder. In 2019 zag de RUD Zeeland een stijging in het aantal meldingen bij het milieumeldpunt. Naar aanleiding van deze meldingen startten een aantal organisaties het onderzoek 'Verbetering Omgevingskwaliteit Kanaalzone Sluiskil-Terneuzen'.

Om de beleving van inwoners beter in kaart te brengen, kijken we onder andere naar deze meldingen van hinder. De analyse draagt bij aan het onderzoeken wat er leeft onder de inwoners van Sluiskil en de wijk Oude Vaart in Terneuzen. Inwoners ervaren vooral hinder van geur, geluid en stof. Dit is belangrijke input voor het uitvoeren van gebiedscontroles en het in gesprek gaan met de omliggende bedrijven.

Het aantal meldingen zegt iets over de beleving van inwoners, namelijk dat ze hinder ervaren. Het zegt weinig over de hoeveelheid hinder die de ervaren. Het zegt ook weinig over de milieuprestaties van de inrichtingen. Er wordt bijvoorbeeld geen overtreding geconstateerd, of de hinder is niet meer aanwezig zodra een inspecteur op locatie komt.

Om een beter beeld te vormen hoe inwoners van Sluiskil en de wijk Oude Vaart in Terneuzen hun leefomgeving beleven, wordt de leefplekmeter gebruikt om met hen in gesprek te gaan op locatie. Daarnaast is ingezet op uitbreiding van de gezondheidsmonitor. Dit is een online vragenlijst over gezondheid, sociale situatie en leefstijl. Hieraan zijn een aantal vragen op het gebied van milieu toegevoegd.

9. Waarom is de Schroef niet aanwezig op de informatieavond, als een van de grootste veroorzakers van (geluid) hinder in de nacht? Beantwoording door Scheepswerf de Schroef en projectmanager

De Schroef was niet aanwezig, maar had naar aanleiding van de informatieavond alsnog een gesprek met de RUD Zeeland over de gemelde klachten.

10. Bestaat de klankbordgroep van Yara nog? Beantwoording door Yara Sluiskil B.V.

De klankbordgroep van de Yara bestaat uit tien leden, die samen een brede vertegenwoordiging vanuit Sluiskil vormen. In december 2020 bestond de kbg tien jaar.

We zoeken zelf bewust de samenwerking met de omgeving op. Dit leidt niet altijd tot makkelijke discussies, maar wel voor discussies op basis van dezelfde uitgangspunten. De klankbordgroep vergadert onafhankelijk van Yara en formuleert zelf haar onderzoeksvragen. Dit houdt ons scherp om steeds verder te zoeken naar verbeteringen.

11. Waarom staat Zeeuwsch-Vlaanderen niet op de kaart van Peter van Breugel (In de presentatie over luchtkwaliteit, namens DCMR Milieudienst Rijnmond)?

De kaart liet zien in welk gebied DCMR Milieudienst Rijnmond in de afgelopen 50 jaar de luchtkwaliteit heeft gemeten. Dit is voornamelijk regio Zuid-Holland. De regio Zeeuws-Vlaanderen is hier sinds december 2020 bijgekomen dankzij het meetpunt in Sluiskil.

